

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17Co/54/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8121204711
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2023:8121204711.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Moniky Juskovej a JUDr. Eduarda Valenčina, v spore žalobcov: 1./ A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX, D., 2./ B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX, D., 3./ B. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX, D., 4./ E. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX, D., 5./ F. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX, D., všetci právne zastúpení Advokátskou kanceláriou BARN&PARTNERS advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Nová ulica 150/6, 094 02 Slovenská Kajňa, IČO: 53 960 360, proti žalovaným 1./ E. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX/XX D., právne zastúpenému JUDr. Martinom Staroňom, advokátom so sídlom Hlavná 89, 080 01 Prešov, 2./ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group, Štefanovičova 4, 816 23 Bratislava, IČO: 00 585 441, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaných proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 20C/44/2021-130 zo dňa 20.06.2022 takto

rozhodol:

Mení rozsudok prvoinštančného súdu vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania tak, že žalovaní sú povinní zaplatiť

- žalobkyni v 1. rade sumu 1.500 eur,
- žalobcovi v 2. rade sumu 1.500 eur,
- žalobcovi v 3. rade sumu 900 eur,
- žalobcovi v 4. rade sumu 900 eur,
- žalobkyni v 5. rade sumu 900 eur, všetko do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného.

V prevyšujúcej časti žalobu zamietá.

Žalobcom v 1, 2, 3, 4, 5 rade priznáva nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v 1. a 2. rade v plnom rozsahu s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie rozhodol tak, že cit.:

„I. Žalovaný v 1./ a 2./ rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobkyni v 1. rade sumu 9.000,- eur, žalobcovi v 2. rade sumu 9.000,- eur, žalobcovi v 3. rade sumu 3.500,- eur, žalobcovi v 4. rade sumu 3.500,- eur, žalobkyni v 5. rade sumu 3.500,- eur, do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého žalovaného

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalovaný v 1./ a 2./ rade sú p o v i n í nahradiť žalobcom v 1. až 5. rade každému zvlášť, trovy konania v rozsahu 100%, o ktorých výške bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Žalobcovia sa žalobou domáhali, aby súd zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobcom 1./ a 2./ každému sumu 30.000,- eur a žalobcom 3./ až 5./ každému sumu 20.000,- eur.

3. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil podľa ust. §§ 11; 13 ods. 1 až 3; 420 ods. 1; 427 ods. 1, 2 zák. č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len OZ), §§ 1 ods. 1; 4 ods. 1, 2; 15 ods. 1 zák. č. 38/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a § 193 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len CSP).

4. Súd prvej inštancie (ďalej len „súd“) mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že dňa 05.06.2018 v čase okolo 23:30 hod., na ceste I. triedy, motorové vozidlo zn. Honda Civic, ev. č. H. XXX I., ktorého vlastníkom bol žalovaný v 1./ rade, v smere jazdy J. - D., po prejazde dvojitej zákruty, prvej vľavo, na ceste 1/68 v km 48,5 v meste D., došlo k šmyku vozidla, zišlo mimo cestu vpravo v smere jazdy, prevrátilo sa a narazilo do stromu, odkiaľ bolo odrazené naspäť na cestu, kde zostalo stáť, pričom K. B., nar. XX.XX.XXXX, utrpel pomliaždenie a rozdrvenie mozgu v polytraume, následkom ktorých na mieste dopravnej nehody zraneniam podľahol. V trestnom konaní bolo ustálené, že vodičom motorového vozidla bol A. L., nar. XX.XX.XXXX, ktorý utrpel pomliaždenie a rozdrvenie mozgu v polytraume, následkom ktorých na mieste dopravnej nehody podľahol. Trestné stíhanie pre prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1 Trestného zákona v súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona, bolo z dôvodu úmrtia A. L. zastavené. Uvedené vyplýva z uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Prešove, odbor kriminálnej polície zo dňa 31. októbra 2018, ČVS ORP-587/2-VYS-PO-2018.

5. V konaní ďalej nebolo sporné, že žalovaná v 2./ rade bola poisťovateľom, ktorý s poisťníkom uzavrela zmluvu o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla zn. Honda Civic, ev. č. H. XXX I..

6. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimáciu žalovanej v 2. rade, súd poukázal na právny názor vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 31.07.2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016, podľa ktorého v spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

7. Pokiaľ ide o pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného v 1. rade, súd konštatoval, že žalovaný v 1./ rade bol prevádzkovateľom motorového vozidla. Podľa § 427 OZ ide o objektívnu zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, pričom predpokladom vzniku zodpovednosti podľa tohto ustanovenia je udalosť vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, vznik škody a príčinná súvislosť medzi udalosťou a vznikom škody (nemajetkovej ujmy). Žalovaný v 1./ rade v zmysle § 428 OZ neuviedol žiaden liberáčny dôvod, ktorý by mal za následok zbavenie sa jeho zodpovednosti za škodu, ktorá vznikla žalobcom v súvislosti so škodovou udalosťou.

8. Ako vyplýva z uznesenia Okresného riaditeľstva PZ v Prešove, A. L. po tom, čo požil alkoholické nápoje a množstvo alkoholu v jeho organizme bolo najmenej 1,85 promile etylalkoholu v krvi, riadil motorové vozidlo. Príčinou dopravnej nehody bola jazda vodiča vozidla A. L. v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privedil vplyvom návykovej látky v súbehu so zlou technikou jazdy, a to nezvládnutím smerového vedenia vozidla oblúkom zákruty nebezpečne vysokou rýchlosťou, vyššou ako je v danom úseku maximálne povolená, približujúcou sa k medznej rýchlosti na hranici bočného šmyku. Za okolnosť, ktorá má pôvod v prevádzke (pri ktorých liberácia vôbec nie je možná) považuje súdna prax okolnosti, ktoré súvisia s organizáciou, riadením a uskutočňovaním prevádzky, to znamená „vnútorné“ okolnosti tej - ktorej prevádzky. Odpoveď na otázku, či a kedy ide o takúto okolnosť, závisí vždy od povahy a okolností konkrétneho prípadu. Súdna prax v záujme ochrany poškodených osôb vykladá pojem prevádzky veľmi široko. Za takú okolnosť sa považuje napríklad zlyhanie brzd, vada materiálu, nedostatočná údržba zariadenia prevádzky, prasknutie pneumatiky či iné nedostatky materiálu (a to aj skryté), ale aj okolnosti a nedostatky na strane vodiča či iných osôb použitých pri prevádzkovaní dopravy. Motorové vozidlo je v prevádzke nielen vtedy, keď sa pohybuje, ale aj vtedy, keď síce stojí, ale v chode je jeho motor. Prevádzkou motorového vozidla je aj príprava na jazdu a bezprostredné výkony po ukončení jazdy, ako aj výkony potrebné na údržbu vozidla. Už samo uvedenie motoru do chodu patrí k prevádzke motorového

vozidla bez ohľadu na to, či sa vozidlo uvedie do pohybu alebo nie, či sa to stalo na ceste, prípadne na inom priestranstve verejnosti prístupnom alebo ešte v garáži, a či motor uviedol do chodu sám prevádzkovateľ alebo jeho pracovník. Medzi okolnosti majúce pôvod v prevádzke patria aj nedostatky alebo vady materiálu, a to aj nespoznateľné (napr. R 80/1970, R 9/1972, R 3/1984).

9. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že žalovaný v 1./ je pasívne vecne legitimovaný, keďže príčina nehody spočíva v okolnostiach na strane vozidla, resp. vodiča. Ak žalovaný v 1./ rade tvrdí, že nedal súhlas na použitie motorového vozidla, tak túto obranu súd vyhodnotil ako účelovú. Žalovaný v 1./ rade sa v čase nehody nachádzal v motorovom vozidle, a preto je nepravdepodobné, aby A. L. viedol motorové vozidlo bez jeho súhlasu. Navyše pri svojej výpovedi uviedol, že si pamätá, že boli opekať na jazere. Potom išli do pohostinstiev, dali si pár pív a potom si už nepamätá nič. Z toho je teda zrejmé, že žalovaný v 1./ rade si nepamätal na okolnosti jazdy, teda jeho obrana v tom, že nedal súhlas na použitie motorového vozidla, je zjavne účelová z cieľom vyvinieť sa zo zodpovednosti.

10. K obrane žalovaného v 1./ rade, že mal platné povinné zmluvné poistenie motorového vozidla, a teda podľa jeho názoru má byť jediným žalovaným práve poisťovňa, súd konštatoval, že žalobcovia si mohli vybrať zodpovednostný subjekt k prevádzkovateľovi motorového vozidla alebo k poisťiteľovi. Žalobcovia si však mohli uplatniť nárok aj voči obom zodpovednostným subjektom.

11. K vzniku občianskoprávnej zodpovednosti spôsobnej zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady, ktorými sú existencia zásahu, ktorý je objektívne spôsobilý vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu buď v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby v jej fyzickej a morálnej integrite, neoprávnenosť (protiprávnosť) tohto zásahu a existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a jeho neoprávnenosťou.

12. Na základe zisteného skutkového stavu dospel súd k záveru, že v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej zomrel syn žalobcov v 1./ a 2./ rade a brat žalobcov v 3./ až 5./ rade, došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov 1./ až 5./ rade, nakoľko stratili syna, resp. brata, s ktorým v čase dopravnej nehody žili v spoločnej domácnosti a vzájomne si pomáhali, pričom v dôsledku úmrtia K. B. došlo k nezvratnému ukončeniu tohto spoluzitia. Tým je splnená požiadavka ustanovenia § 13 ods. 2 OZ, teda právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže následky zásahu nie je možné odstrániť len morálnou satisfakciou, pretože žiadna by nepostačovala na primerané vyváženie a zmiernenie ujmy žalobcov. Ujma vzniknutá žalobcom je neodstrániteľná, každá iná fyzická osoba by ujmu považovala za objektívne závažnú, náhrada nemajetkovej ujmy môže u žalobcov prispieť k zmierneniu stavu.

13. Výška primeraného zadosťučinenia závisí od úvahy súdu, pričom je potrebné zohľadniť v zmysle § 13 ods. 3 OZ závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť ujmy v rodinnom živote, v súkromnom živote a v citovom prežívaní žalobcov možno posudzovať len z objektívnych hľadísk, pretože nie je reálne možno presne a empiricky zistiť, kto ako prežíva smrť blízkej osoby a do akej miery ho takáto okolnosť zasiahla v citovej oblasti a ako rýchlo a akým spôsobom je schopný sa s takouto udalosťou vyrovať, alebo aspoň čiastočne zmieriť. Nie je možné vžiť sa do situácie každého zo žalobcov, ktorému nečakane zomrelo dieťa alebo súrodenc. Súd zohľadnil aj to, že A. L. hrubo porušil predpisy o bezpečnosti v doprave, bol pod vplyvom návykovej látky a išiel rýchlosťou, vyššou ako je v danom úseku maximálne povolená.

14. Súd sa v prejednávanej veci musel zaoberať aj spoluzavinením K. B. podľa ust. § 441 OZ (R/26/2005). Medzi prípady spoluzavinenia patria najmä situácie, keď poškodená osoba má podiel na vzniku škody v doprave tým, že poruší povinnosť jej uloženú zákonom o premávke na pozemných komunikáciách. Medzi také prípady porušenia povinnosti patrí aj keď spolujazdec v motorovom vozidle nebol pripútaný bezpečnostným pásom.

15. Z relácie dopravnej polície o priebehu dopravnej nehody vyplýva, že nebohý K. B. nebol pripútaný bezpečnostnými pásmi.

16. Pri spoluzavinení súd zohľadnil aj to, že K. B. bol pod vplyvom návykovej látky, keď mu bolo zistené v krvi koncentráciu 1,76 promile etylalkoholu, ktorú koncentráciu v krvi je možné hodnotiť ako stredný stupeň opitosti. Ako vyplynulo z vykonaného dokazovania, tak účastníci nehody spolu pred jazdou

popíjali, a preto K. B. vedel, že vodič, ktorý zavinil dopravnú nehodu, požil pred jazdou alkoholické nápoje. K. B. sa teda vystavil riziku vzniknutého spoluzavinenia, keď ako spolujazdec si prisadol do motorového vozidla s vedomím, že jeho vodič požíval alkoholické nápoje. K. B. teda muselo byť zrejmé, že ovládacie a rozpoznávacie schopnosti vodiča motorového vozidla sú po požití alkoholických nápojov značne obmedzené. Mal teda zväžiť, že ako spolujazdec v motorovom vozidle, ktorého vodič pred jazdou požíval alkohol, vystavuje sa vysokému riziku nožnej dopravnej nehody a aj jej následkov.

17. Z vyššie uvedeného podľa súdu vyplýva spoluzavinenie K. B..

18. Krajský súd v Prešove v inej veci rozsudkom sp. zn. 19C/229/2013 potvrdil rozsudok Okresného súdu Prešove, ktorý u poškodeného, ktorý ako spolujazdec v motorovom vozidle, ktorého vodič pred jazdou požíval alkohol, ustálil mieru spoluzavinenia 40%. Vezmúc do úvahy, že nebohý porušil povinnosť byť pripútaný bezpečnostnými pasmi, súd má za to, že je dôvodné u nebohého K. B. ustanoviť mieru zavinenia vyššiu ako 40%, a preto súd ustálil mieru spoluzavinenia 50%.

19. Pri určení peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy prihliadal súd u každého zo žalobcov predovšetkým na nenapraviteľný následok vzniknutý v dôsledku smrti, dôsledky, ktoré táto tragická nehoda u nich vyvolala. U žalobcov bola neoprávneným zásahom narušená celistvosť rodiny, bolo zasiahnuté do ich rodinného a súkromného života, pričom následky sú trvalé a nezvratiteľné. Vzťahy medzi nimi a nebohým boli silné, žili v spoločnej domácnosti, boli v dennodennom kontakte, spoločne prežívali udalosti bežného života, mali spoločné záujmy. V dôsledku tragickej smrti došlo k nesmierne závažnej ujme na práve žalobcov na rodinný život, spočívajúcej v strate syna a brata, čím sú do budúcnosti ochudobnení v citovej oblasti. Žalobcovia sa so smrťou nedokážu vyrovať.

20. Súd pri stanovení nemajetkovej ujmy prihliadol aj na rozhodovaciu činnosť iných súdov.

21. Vzhľadom na vyššie uvedené mal súd zato, že u žalobcov v 1. a 2. rade, ktorí znášajú stratu syna najťažšie, je dôvodný nárok na nemajetkovú ujmu vo výške 18.000,- eur. U žalobcov v 3. až 5. rade súd znížil nimi požadovaný nárok na nemajetkovú ujmu u každého na sumu 7.000,- eur, ktorá sa javí primeraná daným okolnostiam prípadu, pričom súd musel prihliadnuť aj na celkovú sumu, ktorú zaväzuje žalovaných nahradiť žalobcom.

22. Keďže v danom prípade bolo ustálené spoluzavinenie K. B. na 50%, súd žalobcom v 1./a 2./ rade priznal každému po 9.000,- eur a žalobcom v 3./ až 5./ rade každému po 3.500,- eur. Nemajetková ujma nepredstavuje finančnú kompenzáciu straty syna a brata, nakoľko stratu ľudského života nemožno vyjadriť peniazmi, avšak aspoň čiastočne môže zmierniť útrapy žalobcov spôsobené neoprávneným zásahom do ich osobnostného práva.

23. Žalobcovia navrhovali, aby súd zaviazal žalovaných zaplatiť nemajetkovú ujmu spoločne a nerozdielne.

24. Poukazujúc na rozsudok Krajského súdu v Prešove zo dňa 01.12.2020, sp. zn. 3Co/45/2020), podľa ktorého ak sú v konaní zažalovaní tak škodca ako i poisťovňa, žalovaní majú v konaní postavenie samostatných spoločníkov, nevzniká medzi nimi pasívna solidarita, a preto súd nemôže zaviazat škodcu a jeho poisťovateľa solidárne (spoločne a nerozdielne). Vo výroku rozsudku preto musí byť vymedzený ich vzájomný vzťah tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého.

25. S poukazom na vyššie uvedený rozsudok súd zaviazal žalovaných zaplatiť žalobcom nemajetkovú ujmu s tým, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia povinnosť druhého.

26. Súd zamietol žalobu v časti úrokov omeškania, keďže povinnosť zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vzniká až na základe súdneho rozhodnutia, v ktorom je určená doba plnenia, až uplynutím takto určenej lehoty splnenia sa dlžník dostáva do omeškania. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 14. marca 2012, sp. zn. 6 Cdo 185/2011)

27. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods.1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobcovia boli v konaní úspešní v časti základu nároku

v rozsahu 100%, pričom výška priznaného nároku závisela výlučne na posúdení súdu. Preto súd priznal žalobcom nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

28. Žalovaní v konaní vzniesli námietku premlčania, ktorú súd vyhodnotil ako nedôvodnú s poukazom na to, že počiatok plynutia všeobecnej trojročnej doby náhrady na nemajetkovú ujmu je viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Nárok by nebol premlčaný, keďže k dopravnej nehode došlo dňa 05.06.2018, nasledujúci deň začala plynúť premlčacia doba a nárok by sa premlčal 06.06.2021. Žaloba bola podaná dňa 05.06.2021.

29. Proti tomuto rozsudku, a to proti výrokom I. a III. podali v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalovaní v 1. a 2. rade.

30. Žalovaný v 1. rade vo svojom odvolaní uviedol, že rozsudok v jeho napadnutom výroku je nesprávny a nezákonný. Odvolanie odôvodnil § 365 ods. 1 písm. f/ a h/ CSP.

Namietal svoju pasívnu vecnú legitímáciu a mal zato, že jedinou pasívne vecnou legitimovanou je žalovaná v 2. rade. Žalovaný v 1. rade bol síce prevádzkovateľom motorového vozidla, avšak neporušil žiadnu svoju povinnosť. Aj na pojednávaní pred prvoinštančným súdom tvrdil, že neb. vodičovi motorového vozidla A. L. nedal súhlas na vedenie motorového vozidla.

31. Žalovaný v 1. rade tiež namietal výšku priznanej náhrady nemajetkovej ujmy dôvodiac, že priznaná výška je neprimerane vysoká. Podľa odvolateľa mal súd priznať vyššiu mieru spoluzavinenia poškodeného K. B., napr. vo výške 70 % alebo 80 %, pretože nepripútanie sa bezpečnostným pásom a stredný stupeň opitosti odôvodňujú záver o vyššej miere zavinenia ako 50 %, ktorú aplikoval súd prvej inštancie.

32. Na základe uvedeného žiadal žalovaný v 1. rade uložiť žalovaným v 1. a 2. rade povinnosť zaplatiť žalobkyni sumu 2.500,- eur, žalobcovi v 2. rade 2.500,- eur a žalobcom v 3., 4. a 5. rade každému po 2.000,- eur s tým, že splnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného, alternatívne žiadal, aby súd rozsudok prvoinštančného súdu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

33. Žalovaná v 2. rade v odvolaní uviedla, že trvá na svojich doterajších vyjadreniach. Poukázala na to, že je potrebné prihliadnuť aj na to, akú závažnosť mal uvedený zásah do života žalobcov a za akých okolností vznikol. Nebohý K. B. bol pracovne zaradený a teda nebol finančne závislý od všetkých žalobcov. Vzťahy medzi ním a jeho rodičmi a súrodencami boli štandardné, pričom žiaden zo žalobcov nevyhľadal po jeho smrti odbornú psychologickú alebo psychiatrickú pomoc. Súd nedostatočne vyhodnotil zavinenie K. B. v rozsahu 50 %, pričom konanie ním spôsobené malo byť vyhodnotené v rozsahu 100 %. Súd konštatoval, že K. B. nebol pripútaný bezpečnostným pásom, čo žalobcovia nijakým spôsobom nepopierali. Vodič predmetného motorového vozidla A. L. a brat žalobcov mal v čase dopravnej nehody prítomnosť 1,85 promile etylalkoholu v krvi. Nebohý K. B. mal v čase dopravnej nehody prítomnosť 1,76 promile etylalkoholu v krvi, ktorú súd ohodnotil ako stredný stupeň opitosti. Ani uvedená skutočnosť nebola v konaní sporná. Žalovaná v 2. rade nesúhlasila ani s rozhodnutím o trovách konania, ktorým boli priznané žalobcom v plnom rozsahu.

Žalovaná v 2. rade svoje odvolanie podala z dôvodov uvedených v § 365 písm. d/ a h/ CSP.

34. Na základe uvedeného žalovaná v 2. rade žiadala, aby odvolací súd rozsudok v ňou napadnutej časti zmenil a sám vo veci rozhodol tak, že žalobu zamietne a neprizná žalobcom nárok na náhradu trov konania, alternatívne, aby odvolací súd rozsudok v ňou napadnutej časti zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

35. Žalobcovia ani žalovaní v 1. a 2. rade sa k odvolaniam nevyjadrili.

36. Odvolací súd v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 34 CSP preskúmal napadnutý rozsudok prvoinštančného súdu podľa zásad uvedených v ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 CSP a contrario a zistil, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je potrebné zmeniť.

37. Ako to vyplýva z odvolaní žalovaných, títo v odvolaniach tvrdili existenciu odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d/, h/ a f/.

38. Podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP je odvolací dôvod spočívajúci v tom, že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Tento odvolací dôvod dopadá na akékoľvek pochybenia v procesnom postupe súdu, ktoré nie sú subsumovateľné pod ostatné odvolacie dôvody, avšak len za predpokladu, že mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Ide napríklad o nesprávne realizovanú mandukčnú povinnosť, prípadne pochybenia vo vykonanom dokazovaní, porušenie viazanosti súdu inými rozhodnutiami, prípadne posúdenie predbežnej otázky v rozpore s existujúcim rozhodnutím príslušného orgánu.

Tento odvolací dôvod tvrdila žalovaná v 2/ rade. Bližšie tento odvolací dôvod však neoznačila a neopísala. Odvolací súd sám nezistil také pochybenie prvoinštančného súdu podľa § 365 ods. 1 písm. d/ CSP, pre ktoré by bolo potrebné rozhodnutie prvoinštančného súdu v napadnutom výroku zrušiť a vrátiť na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

39. Žalovaná v 1/ rade v odvolaní tvrdila existenciu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. f/ CSP. Ide o odvolací dôvod, ktorý spočíva v tom, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Súdne rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ. Táto nesprávnosť môže byť spôsobená buď chybným vyhodnotením návrhov na vykonanie dôkazov, alebo nesprávnym vyhodnotením vykonaných dôkazov, alebo je tu predpoklad na dotvorenie skutkového stavu ďalšími prípustnými prostriedkami procesnej obrany či prostriedkami procesného útoku.

Žalovaná v 1/ rade v odvolaní nesprávne skutkové okolnosti síce tvrdila, avšak svoje odvolanie bližšie nekonkretizovala, pričom odvolací súd nezistil, že by skutkový stav zistený prvoinštančným súdom bol zistený nesprávne, nedostatočne alebo že je tu možnosť dotvorenia skutkového stavu. Pre rozhodnutie odvolacieho súdu v súlade s § 383 CSP je skutkový stav tak, ako ho zistil súd prvej inštancie, záväzný, okrem prípadov, ak dokazovanie odvolací súd zopakuje alebo doplní.

V prejednávanej veci odvolací súd nezistil, že by bolo potrebné dokazovanie doplniť a ani zopakovať. Preto odvolací súd dospel k záveru, že uvedený odvolací dôvod je nedôvodný.

40. Ďalej obaja žalovaní v odvolaní tvrdili, že prvoinštančný súd pri svojom rozhodovaní vo veci samej vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP). Nesprávne právne posúdenie veci predstavuje vadu rozhodnutia. Tento odvolací dôvod je naplnený v prípade, keď na zistený skutkový stav súd buď neaplikoval príslušnú právnu normu, alebo aplikoval nesprávnu právnu normu, alebo obsah správnej právnej normy nesprávne interpretoval, alebo správne zvolenú a správne interpretovanú právnu normu nesprávne aplikoval.

Tento odvolací dôvod, pokiaľ skúmal odvolací súd, je čiastočne naplnený pri úvahe prvoinštančného súdu o výške uplatňovaného a dôvodného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy pri zohľadnení spoluzavinenia poškodeného.

41. Žalovaný v 1. rade namietal nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie a tvrdil, že žalobcovia sa majú svojho nároku domáhať priamo od poisťovne. Odvolací súd sa plne stotožňuje s argumentáciou súdu prvej inštancie. Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia náležite odôvodnil pasívnu vecnú legitímáciu žalovaného v 1. rade, pričom správne vychádzal z ust. § 427 Občianskeho zákonníka. Ide o objektívnu zodpovednosť prevádzkovateľa motorového vozidla. Žalovaný v 1. rade v priebehu konania pred súdom prvej inštancie a ani v priebehu odvolacieho konania neuviedol žiaden liberačný dôvod, ktorý by mal za následok zbavenie sa jeho zodpovednosti za škodu, ktorá vznikla žalobcom v súvislosti s ich škodovou udalosťou.

42. Žalovaný v 1. rade v odvolaní namietal, že nebol vinníkom dopravnej nehody, nebol pôvodcom neoprávneného zásahu do osobnostných práv poškodených, nevedol motorové vozidlo, nedal súhlas na vedenie motorového vozidla A. L., vodičovi. Odvolací súd poukazuje na náležité odôvodnenie tejto námietky súdom prvej inštancie. Zdôrazňuje, že žalovaný v 1. rade sa v čase nehody nachádzal v motorovom vozidle, a teda je nepravdepodobné, aby A. L. viedol motorové vozidlo bez jeho súhlasu. Aj odvolací súd má zato, že argumenty žalovaného je potrebné vyhodnotiť ako účelové. Žalovaný v 1. rade za škodu ako prevádzkovateľ motorového vozidla zodpovedá objektívne.

43. Odvolací súd len zdôrazňuje, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov upravená v § 427 až 431 Občianskeho zákonníka je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Na vznik tejto zodpovednosti sa nevyžaduje zavinené konanie. Žalobcovia si mohli vybrať zodpovednostný subjekt a to prevádzkovateľa motorového vozidla alebo poisťovateľa, ale mohli si uplatniť nárok aj voči obom zodpovednostným subjektom.

Ani tvrdenie žalovaného v 1. rade o nesúhlase s použitím motorového vozidla nespôsobuje zbavenie sa objektívnej zodpovednosti žalovaného za škodu.

Už len samotná okolnosť, že žalovaný v čase vzniku dopravnej nehody sa v motorovom vozidle viezol a nepreukázal, že aktívne bránil vodičovi A. L., s ktorým predtým spoločne „vypili pár pív“ vo vedení motorového vozidla svedčí o tom, že niet na jeho strane žiadneho liberačného dôvodu.

Preto uvedená námietka žalovaného v 1. rade je nedôvodná.

44. Vo vzťahu k priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá bola odvolacou námietkou oboch žalovaných, odvolací súd konštatuje:

45. V prípade, ak ide o zásah do súkromia usmrtením blízkej osoby, sú predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy spravidla naplnené, nakoľko vzniknutú ujmu by pociťoval ako závažnú každý na mieste a v postavení dotknutej osoby a v prípade tohto mimoriadne závažného zásahu by vzniknutú nemajetkovú ujmu nemohlo dostatočne zmierniť len priznanie iného zadosťučinenia (napr. vo forme ospravedlnenia).

46. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie v tom zmysle, že tragickou smrťou syna žalobcov v 1. a 2. rade a súrodencov žalobcov v 3., 4. a 5. rade došlo k neodstrániteľnej a trvalej ujme vo sfére ich osobného a rodinného života tým, že došlo k násilnému, náhlemu a nenávratnému pretrhnutiu ich citových väzieb s ich najbližšími rodinnými príslušníkmi, v dôsledku čoho stratili možnosť tento rodinný vzťah do budúcnosti rozvíjať a naplňovať tak v tejto oblasti aj svoje vlastné citové potreby.

47. Základ nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy je daný, pretože v dôsledku dopravnej nehody zomrel syn žalobcov v 1. a 2. rade a súrodenec žalobcov v 2., 3. a 4. rade, čím bolo zasiahnuté do práv žalobcov na súkromie a rodinný život. Úmrtím syna a súrodencov žalobcov vznikla žalobcom taká ujma, ktorá im bráni naplňovať ich individuálne citové potreby.

Prvoinštančný súd pri rozhodovaní o výške uplatneného nároku nevyhodnotil skutočnú, preukázanú citovú blízkosť vzájomného vzťahu žalobcov a neb. K. B..

48. Pri úvahe o primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je potrebné prihliadnúť na účel tohto inštitútu. Jednou z jeho funkcií je satisfakčná funkcia, ktorá má vyvážiť, resp. zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Neoprávnený zásah sa nedá vo forme nemajetkovej ujmy vzniknutej porušením osobnostných práv odstrániť a odškodniť v celom rozsahu a tak kvantifikovať „cenu“ súkromia, resp. rodinného života. Je možné len reparovať následky takejto ujmy, pričom účelom tejto náhrady nie je reparácia celej nemajetkovej ujmy, ale výhradne iba zmiernenie jej následkov. Nemajetková ujma má tiež preventívno - sankčný charakter, ktorý má zásadný vplyv pri postihovaní pôvodcu zásahu, bez ohľadu na zavinenie.

Subjektívny prvok zavinenia by mal mať vplyv len pri zohľadňovaní výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Určenie výšky závisí od úvahy súdu.

Zo skutkových zistení prvoinštančného súdu je zistené, že neb. K. B. mal trvalé existujúce rodinné väzby so svojimi rodičmi. V čase nehody bol dospelý, býval s rodičmi, ich vzájomný vzťah bol štandardný, bez preukázaných negatívnych či extrémne pozitívnych prejavov. Rodičia s neb. K. vychádzali bežne, neboli na seba majetkovo závislí. Neb. K. B. nezabezpečoval svojim rodičom potrebnú výživu, pretože boli sebestační a nepreukázali, že po smrti K. B. stratili zdroj svojho príjmu, resp. pomoci.

Obdobne to odvolací súd vyhodnotil aj vo vzťahu medzi neb. K. a súrodencami (žalobcovia 3., 4., 5.). Všetci žalobcovia potvrdili, že po udalosti, keď im bola správa o úmrtí Patrika oznámená, utrpeli šok, pri ktorom u rodičov bola situácia sanovaná aj asistenciou zdravotníkov. Všetci doposiaľ za neb. K. smútia a spomínajú naňho s tým, že ako člen rodiny chýba v ich spoločensťve.

Preto odvolací súd aj pri zohľadnení už priznaných obdobných nárokov v obdobných rodinných vzťahoch považoval v danom prípade za zákonnú hranicu nároku u žalobcov v 1. a 2. rade ako u rodičov sumu 5.000 eur a u súrodencov sumu 3.000 eur.

Od tohto základu potom odvolací súd odrátal mieru spoluviny poškodeného.

Z rozhodnutia prvoinštančného súdu vyplýva, že pri posudzovaní miery spoluviny súd zohľadnil nielen okolnosť, že neb. K. B. nebol riadne pripútaný bezpečnostnými pásmi, ale prihliadol aj na zistenú okolnosť, že účastníci nehody spolu pred jazdou popíjali alkoholické nápoje. Prvoinštančný súd však znížil základ nároku len v rozsahu 50 %, ktorá suma predstavuje 50 % krátenie, pretože poškodený nebol pripútaný bezpečnostnými pásmi.

Odvolačný súd je však toho názoru, že aj spoločné požívanie alkoholu s vodičom motorového vozidla predstavuje spoluzavinenie poškodeného. Ak by bol odmietol sa odviezť v takom aute s vodičom, ktorý požíval alkohol, nároky by boli priznané v inej výške. Za uvedené konanie prvoinštančný súd neznižil plnenie. Preto odvolačný súd je toho názoru, že alkohol za volantom a tolerovanie tejto situácie žalobcom musí byť zohľadnené ako spoluvina poškodeného, vo výške 20 %.

Ak teda základ nároku (rodičia po 5.000 eur, súrodenci po 3.000 eur) sa zníži o 70 % (50 % + 20%), potom za primerané plnenie považuje súd u žalobcov v 1. a 2. rade po 1.500 eur a u súrodencov 3., 4., 5. po 900 eur.

Táto suma pre každého žalobcu postačuje na zmiernenie celkovej ujmy a zohľadňuje spoluvinu poškodeného.

Preto odvolačný súd napadnutý výrok prvoinštančného rozhodnutia podľa § 388 zmenil a žalobe vyhovel v rozsahu, v akom žalobcovia uniesli svoje dôkazné bremeno. V prevyšujúcej časti súd žalobu ako nedôvodnú zamietol.

49. O trovách konania odvolačný súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP a priznal úspešným žalobcom nárok na náhradu trov konania, o výške ktorej rozhodne prvoinštančný súd podľa § 262 ods. 1, 2 CSP samostatným uznesením.

50. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).